

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ungdomslag och lag om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en ungdomslag. Genom lagen upphävs lagen om ungdomsarbete från 1995. Dessutom föreslås att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras.

Ungdomslagen innehåller bestämmelser om lagens syfte och utgångspunkter, de centrala begrepp som används i lagen, den statliga förvaltningen inom ungdomsarbetet och ungdomspolitik, undervisningsministeriets och länsstyrelsernas uppgifter, ett ungdomspolitiskt utvecklingsprogram samt om statens delegation för ungdomsärenden och en utvärderings- och understödskommission. I lagen bestäms även om kommunernas ung-

domsarbete och ungdomspolitik samt om ungas deltagande och hörande av unga. Lagen innehåller också bestämmelser om understöd för ungdomsarbete inom organisationer och stöd för riksomfattande ungdomscentraler samt annan statsfinansiering för området.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås bli ändrad så att man i den hänvisar till den nya lagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2006. Vissa bestämmelser i ungdomslagen om statsunderstöd till organisationer avses dock träda i kraft den 1 januari 2007.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Lagstiftningen och dess utveckling

Vid ingången av juli 1972 trädde lagen om kommunala ungdomsnämnder och om statsunderstöd för det kommunala ungdomsarbetet (117/1972), nedan *lagen om ungdomsnämnder*, i kraft. Enligt motiven till lagen om ungdomsnämnder baserade sig understödet för ungdomsarbete före detta på statsbudgeten samt statsrådets beslut om allmänna bestämmelser om statsunderstöd (490/1965). Som sakkunnigorgan inom ungdomsarbetet och underställd undervisningsministeriet fanns statens ungdomsarbetsnämnd, senare statens ungdomsråd. Besluts- och sakkunnigorgan i länens ungdomsarbete var länsungdomsnämnderna.

Med stöd av lagen om ungdomsnämnder skapades ett lagstadgat system med ungdomsnämnder i kommunerna. Kommunerna beviljades statsandel för löner till ungdomsarbetarna, verksamhetsunderstöd till ungdomsföreningarna, hyres- och hyresvärde-kostnader för kommunala ungdomslokaler, resekostnader inom ungdomsarbetet samt investeringsunderstöd beroende på prövning för byggande och grundliga renoveringar av kommunernas ungdomslokaler. Unga definierades i lagen som personer i åldern 7—24 år. Statsandelen till kommunerna var graderad enligt bärkraftsklassificeringen och utgjorde 20—65 procent av de godtagbara utgifterna för statsandelen.

Lagen om statsunderstöd för riksomfattande ungdomsarbete (1035/1973), som trädde i kraft vid ingången av 1974, nedan *ungdomsorganisationslagen*, stärkte det redan tidigare tillämpade understödssystemet som byggde på årliga anslag i statsbudgeten och statsrådets beslut om allmänna bestämmelser om statsunderstöd. Genom ungdomsorganisationslagen och den med stöd av denna utfärdade förordningen om statsunderstöd för riksomfattande ungdomsarbete (405/1974) bestämdes om grunderna för statsunderstöden och andra förutsättningar för statsunder-

stöd.

Den lag om ungdomsarbete (1068/1985) som trädde i kraft vid ingången av 1986, nedan *lagen om ungdomsarbete från 1985*, byggde på lagen om ungdomsnämnder och ungdomsorganisationslagen. Ändringarna gällde närmast understödssystemet för kommunala ungdomslokaler samt de riksomfattande ungdomscentralerna. Statsandelen enligt hyresvärde-systemet gällande kommunala ungdomslokaler slopades. Orsaken var att statens utgifter hela tiden ökade till följd av denna statsandelsgrund. De riksomfattande ungdomscentralernas verksamhets- och investeringsstöd började omfattas av lagen om ungdomsarbete från 1985. För organisationernas del höjdes åldergränsen för ung person till yngre än 29 år, medan åldersgruppen tidigare omfattade personer i åldern 7—24 år. Ändringen berodde på att lagstiftningen allttjämt skulle omfatta studerandeorganisationer.

Nästa viktiga ändring i lagstiftningen skedde vid ingången av 1993 då statsandels-systemet för kommunerna övergick till kalkylbaserade statsandelar. Kommunerna fick kalkylbaserad statsandel för ungdomsarbete enligt antalet i kommunen bosatta personer som inte hade fyllt 29 år. Kommunerna betalades 37 procent av summan i statsandel. Den tidigare graderingen av statsandelarna enligt bärkraftsklassificeringen slopades. Samtidigt slopades kommunernas skyldighet att ha en lagstadgad ungdomsnämnd med påföljd att antalet självständiga ungdomsnämnder på några år krympte till omkring tio.

Den gällande lagen om ungdomsarbete (235/1995) trädde i kraft vid ingången av mars 1995. I lagen anges som samhällets uppgift utöver att främja medborgarverksamhet bland ungdomen, att förbättra de ungas levnadsförhållanden. Därmed utvidgades ungdomsarbetets verksamhetsområde till det ungdomspolitiska området.

Syftet med lagen om ungdomsarbete är att förbättra de ungas levnadsförhållanden och skapa förutsättningar för medborgarverksamhet bland ungdomen. Värdegrunden utgörs av jämlikhet mellan generationer, mellan kön och mellan landets regioner, tolerans

och kulturell mångfald samt säkerställande av en hållbar utveckling i användningen av naturen. Ungdomsarbete definieras som arbete för att förbättra de ungas levnadsförhållanden och främja medborgarverksamhet bland ungdom, och ungdomsverksamhet som de ungas medborgarverksamhet som främjar deras uppväxt och medborgarfärdigheter.

I lagen om ungdomsarbete definieras ingen målgrupp. Då det talas om unga som inte har fyllt 29 år hänvisas till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998), nedan *finansieringslagen*, som föreskriver om grunderna för beräkningen av kommunernas statsandel för ungdomsarbete.

I första hand är det staten, kommunerna och de riksomfattande ungdomsorganisationerna som ansvarar för genomförandet av ungdomsarbetet. Ungdomsarbetet hör enligt lagen till kommunens verksamhetsområde. Det konstateras också att ansvaret för ungdomsverksamheten huvudsakligen vilar på de unga och deras sammanslutningar samt på ungdomsorganisationerna.

Enligt den gällande lagen skall statsrådets kansli och ministerierna i sina verksamhets- och ekonomiplaner samt i de riksomfattande målprogrammen enligt lagen om regional utveckling (1135/1993) skriva in åtgärder som behövs för att förbättra de ungas levnadsförhållanden. För samordningen av åtgärderna inom centralförvaltningen svarar undervisningsministeriet, medan länsstyrelserna svarar för den regionala samordningen och kommunerna för den lokala samordningen av åtgärderna.

Delegationen för ungdomsärenden är enligt lagen undervisningsministeriets sakkunnigorgan i de ärenden som avses i lagen om ungdomsarbete. Den tillsätts av statsrådet. Lagen innehåller också bestämmelser om kommissionen för understöd till ungdomsorganisationer och om dess uppgifter.

Lagen om ungdomsarbete reglerar kommunernas statsandelar tillsammans med finansieringslagen samt de statsunderstöd som beviljas riksomfattande ungdomsorganisationer, verksamhet och investeringar i de riksomfattande ungdomscentralerna, ungdomsforskning, internationellt ungdomssamarbete, informationsförmedling, de ungas konstevenemang (numera Ung Kultur) och andra pro-

jekt som syftar till att förbättra de ungas levnadsförhållanden.

Arbetsfördelningen i ungdomsarbetet och ungdomspolitiken

Enligt lagen om ungdomsarbete skall undervisningsministeriet svara för ungdomsarbetets allmänna ledning och utveckling och länsstyrelserna skall vara regionförvaltningsmyndigheter för ungdomsväsendet. Vid undervisningsministeriet hör ungdomsarbetet till kulturministerns verksamhetsområde. För beredningen av ärenden som hänför sig till ungdomsarbetet svarar ungdomsenheten vid ministeriets kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelning. Undervisningsministeriets centrala uppgifter är att fördela de anslag som anvisats i budgeten antingen direkt till sökande eller genom att anvisa dem till länsstyrelserna för vidarefördelning, att sköta resultat- och informationsstyrningen inom ansvarsområdet, det internationella ungdomssamarbetet, de riksomfattande utvecklingsplanerna för ungdomsarbetet och -politiken samt samarbete med andra ministerier i ärenden som gäller unga.

Den av statsrådet tillsatta delegationen för ungdomsärenden är undervisningsministeriets sakkunnigorgan i frågor som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik. I delegationen finns sakkunskap om de ungas uppväxt och medborgarverksamhet, de ungas levnadsvillkor och om ungdomsforskning företrädd. Majoriteten av medlemmarna är personer föreslagna av ungdomsorganisationer. Delegationen har därtill företrädare för olika ministerier samt sakkunniga inom den regionala och kommunala ungdomsförvaltningen.

Den av statsrådet tillsatta kommissionen för understöd till ungdomsorganisationer lägger hos undervisningsministeriet fram förslag till fördelning av de resultatbaserade statsunderstöden för de riksomfattande ungdomsorganisationerna och de riksomfattande serviceorganisationerna för ungdomsarbete. Statsrådet utser kommissionen efter att ha hört ungdomsorganisationerna. Kommissionen lämnar utlåtanden till undervisningsministeriet om understödsbehörigheten för de organisationer som har ansökt om att bli godkända för understöd enligt lagen om ung-

domsarbete samt gör framställningar om utvecklande av bidragssystemet.

Länsstyrelserna svarar för den regionala förvaltningen av ungdomsväsendet. Undervisningsministeriet ingår resultatavtal med länsstyrelsen och tilldelar resurser för fullgörandet av avtalet. Enligt länsstyrelselagen (22/1997) sköter länsstyrelsen uppgifter i anslutning till ungdomsväsendet. I praktiken är länsstyrelsernas centrala uppgifter att bevilja understöd för ungdomsverkstäder, eftermiddagsverksamhet för skolelever samt regionalt utvecklingsarbete, att utvärdera kommunernas basservice, utveckla verksamhetsområdet och ordna aktualitetsutbildning samt sköta det internationella samarbetet på regionnivå.

För genomförandet av ungdomsarbetet svarar kommunerna i samråd med ungdomsföreningar och andra organisationer som bedriver ungdomsarbete. I kommunerna finns bl.a. 1 100 ungdomslokaler, 130 lägerområden och -centraler för barn och unga samt 3 400 ungdomsarbetare. Kommunerna driver dessutom ca 200 ungdomsverkstäder. I kommunerna behandlas ärenden inom ungdomsarbetet i självständiga ungdomsnämnder eller i kombinerade nämnder. Ungdomsfullmäktige och andra påverkargrupper för unga finns i 180 kommuner. År 2003 hade redan över 130 kommuner gjort upp ett barn- och/eller ungdomspolitiskt program. De riksomfattande ungdomsorganisationerna hade i slutet av 2003 ca 815 000 medlemmar som inte fyllt 29 år. Finland har 1,9 miljoner invånare som inte fyllt 29 år.

Finansieringen av ungdomsarbetet och dess viktigaste funktioner

Utgifterna enligt lagen om ungdomsarbete finansieras främst med vinstmedel av tippnings- och penninglotterispel. Lagen om användning av avkastningen av penninglotterier samt tippnings- och vadhållningsspel (1054/2001) som varit i kraft sedan ingången av 2003 har stärkt finansieringsbasen för ungdomsarbetet. Tippnings- och penninglotterivinstmedlen för främjande av ungdomsarbete (moment 29.99.50) i statsbudgeten för 2004 uppgick till 28 565 000 euro, innehållande en ökning på 37 procent mot året före. I statsbudgeten för 2005 anvisas ungdomsar-

betet tippningsvinstmedel på 31 720 000 euro och ordinära budgetmedel (moment 29.99.51) på 2 848 000 euro.

Statsandelen som skall anvisas för kommunernas ungdomsväsen år 2005 är 6 100 000 euro. Den kalkylbaserade grunden per kommuninvånare som inte fyllt 29 år är 12,5 euro, varav kommunerna får 37 procent i statsandel. Kommunerna använder varje år ca 150 miljoner euro till ungdomsarbete och statsandelen motsvarar således ca 4 procent av kommunens utgifter. Kommunerna beviljas dessutom allokerade statsunderstöd för ungdomsverkstäder, eftermiddagsverksamhet för skolelever, förebyggande alkohol- och drog arbete, riksomfattande ungdomscentraler i kommunal ägo, informations- och rådgivningstjänster för unga samt riksomfattande och regionala utvecklingsprojekt till sammanlagt 9 000 000 euro. Därmed uppgår statsandelarna och statsunderstöden till kommunerna på årsnivå till ca 15 000 000 euro, dvs. 10 procent av de medel som kommunerna använder till ungdomsarbete.

År 2004 beviljades 9 000 000 euro i resultatbaserat statsunderstöd till sammanlagt 101 organisationer, av vilka 68 var riksomfattande ungdomsorganisationer eller riksomfattande serviceorganisationer för ungdomsarbete och 33 organisationer som bedriver ungdomsarbete. Understöden delas ut på basis av resultat utgående från verksamhetens kvalitet, omfattning och lönsamhet samt verksamhetens betydelse. I budgeten för 2005 anvisas sammanlagt 11 200 000 euro för allmänna understöd till organisationerna. De riksomfattande ungdomsorganisationerna och serviceorganisationerna för ungdomsarbete får 9 700 000 euro och organisationerna som bedriver ungdomsarbete 1 500 000 euro av summan.

Nätmedierna för ungdomsarbete är ett jämlikt nytt verksamhetsområde. Det centrala nätmediet är webbplatsen www.valtikka.fi som inrättats i anslutning till Finlands Ungdomssamarbete Allians rf. Dessutom understöds lokal utveckling av påverkan via nätet. Informations- och rådgivningstjänster finns på 30 ställen i Finland. Nätet utvidgas snabbt. År 2005 används 700 000 euro för detta ändamål i budgeten.

Stödet för eftermiddagsverksamheten för

skolelever riktar sig via anslagen för ungdomsarbete till klubbverksamhet för elever i årskurs 3—9. Sedan hösten 2004 har kommunerna beviljats statandel för morgon- och eftermiddagsverksamhet för eleverna i årskurs 1—2 inom statsandelssystemet för undervisningsväsendet. Med hjälp av de anslag för ungdomsarbete som delas ut av länsstyrelserna startas årligen ca 1 500 eftermiddagsklubbar. Anslagen för 2005 är 1 100 000 euro.

År 2004 anvisades länsstyrelserna ett anslag på 700 000 euro för den regionala utvecklingen av ungdomsarbetet. Med anslaget stöddes 70 lokala utvecklingsprojekt. År 2005 används 900 000 euro för ändamålet.

Det preventiva drog arbetet har understötts med ordinära budgetmedel. År 2004 understöddes 64 projekt och år 2005 har ett anslag på 848 000 euro avsatts för ändamålet.

Bland de övriga stödprojekten finns verksamheten Ung Kultur, utlandsresor för unga kulturgrupper som uppträtt utomlands och handlingsprogrammet Avartti vi unga gör det! samt olika slag av utvecklingsprojekt i kommuner och organisationer inom resultatområdena för de ungas aktiva medborgarskap och stärkandet av de ungas sociala identitet.

Ungdomsverkstäderna

Verkstadsverksamheten för arbetslösa unga har utvecklats med stöd från Europeiska unionens socialfond sedan 1995. Arbetet med att utveckla verkstadsverksamheten stöds med anslag för ungdomsarbete. Undervisningsministeriet ansvarar för de riksomfattande projekten och länsstyrelserna för stödet till enskilda verkstäder. Merparten av verkstäderna drivs av kommuner. Verkstadsverksamheten har varit betydelsefull för att få ner ungdomsarbetslösheten samt för att påverka de unga att söka sig till utbildning och arbetsliv. I verkstäderna ligger tyngdpunkten i ungdomsarbetet i åtgärder för att förbättra de ungas självkänsla och förmåga att klara vardagen.

Det finns för närvarande 230 verkstäder och i dem arbetar varje år över 7 000 unga i sex månaders perioder. Under verkstadsperioden får den unga sin försörjning av sysselsättnings-, utbildnings- eller socialskydds-

medel. Antalet unga arbetslösa har sjunkit, men det finns fortfarande över 10 000 fler arbetslösa som inte har fyllt 25 år än under 1990-talets depressionsår.

Av anslagen för ungdomsarbete i statsbudgeten för 2005 anvisas 3 000 000 euro för verksamheten med ungdomsverkstäder.

Riksomfattande ungdomscentraler

Lagen om ungdomsarbete omfattar 10 riksomfattande ungdomscentraler, som år 2004 producerade ca 160 000 ungdomsdygn och inemot 1 000 lägerskolor. Vid sidan av läger- och naturskolverksamheten framhävs det sociala ungdomsarbetet och den internationella verksamheten i ungdomscentralerna. År 2004 var verksamhetsstödet till centralerna 13 euro per ungdomsdygn. Därtill understöddes investeringar i centralerna med 1 700 000 euro. Anslaget i budgeten för 2005 går på 4 300 000 euro.

Ungdomsforskning

Ungdomsforskningen gäller främst forskning som tjänar ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna och den är organiserad via det s.k. ungdomsforskningsnätverket. Undervisningsministeriet kommer årligen överens om forskningsteman med Ungdomsforsknings-sällskapet och dess forskningsnätverk. Att verksamheten sker via ungdomsforskningsnätverket säkrar forskningens oberoende. Varje år understöds omkring 10—15 undersökningar och utredningar. I budgeten för 2005 anvisas 850 000 euro för ungdomsforskning.

1.2. Den internationella utvecklingen

Allmänt

Det bilaterala samarbetet inom ungdomssektorn bygger i huvudsak på mellanstatliga kulturavtal eller utbytesprogram. Syftet är utöver att utveckla ungdomspolitikerna att främja det nationella ungdomsarbetet med hjälp av utbyte av god praxis och genom att skapa nätverk samt att stödja och främja nationella initiativ och mål i det multilaterala samarbetet, bl.a. i Förenta Nationerna (FN)

och Europarådet.

Konventionen om barnets rättigheter (FördrS 60/1991), som i Finland trädde i kraft år 1991, innehåller centrala mål för främjandet av ett aktivt medborgarskap bland barn och unga under 18 år. Konventionen ålägger de fördragsslutande staterna att med hänsyn till ålder och utvecklingsnivå trygga rätten att delta i beslutsfattande och samhällspolitik som gäller en själv. Barn och unga skall behandlas som individer som har egna oberoende rättigheter och behov.

FN:s världsprogram för ungdom är ett handlingsprogram innehållande linjer som gäller nationell ungdomspolitik och FN-verksamhet. Det koncentrerar sig särskilt på sådana nationella åtgärder genom vilka man tryggar de ungas effektiva och konstruktiva deltagande i samhällslivet. De ungas deltagande och aktiva medborgarskap bör ses som en väsentlig del av den lokala, nationella och internationella ungdomspolitikerna.

I handlingsprogrammet uppmanas regeringarna att göra upp och godkänna ett sektörövergripande nationellt ungdomspolitiskt handlingsprogram. Motsvarande riktlinjer har lagts fram också i Europarådets dokument och i Europeiska unionens (EU) vitbok om ungdomspolitik. Många europeiska länder har, eller håller på att utveckla styrsystem för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken med nationellt bestämda syften och implementerings- och uppföljningsmekanismer. Också Europarådet har skapat instrument för utvecklingen av den nationella ungdomspolitiken, men de ställer inga juridiska krav.

Ungdomsärendena i Europeiska unionen

Befogenheterna i ungdomsärenden är nationella. EU har ingen gemenskapslagstiftning om ungdomsområdet. Rådet kan på förslag av kommissionen ge rekommendationer om och förverkliga sådana åtgärder som inte förutsätter harmonisering av medlemsstaternas lagar eller förordningar.

Finlands EU-medlemskap har gjort det möjligt för landet att delta fullt ut i EU:s program samt främjat de ungas rörlighet. EU-programmet Ungdom (2000—2006) syftar till att främja de ungas rörlighet och lärande utanför skolan genom att stödja de ungas

egna lokala, nationella och internationella projekt. I Finland har programmet setts stärka ungdomsarbetets ställning i många kommuner och föra med sig kontinuitet i de internationella kontakterna. Avsikten är att också de unga som har en svagare position skall kunna delta i programmet Ungdom.

Med tanke på utvecklingen av EU:s ungdomspolitik var utgivningen av kommissionens ungdomspolitiska strategidokument "Nya insatser för Europas ungdom" i november 2001 av central betydelse. Ministerrådet beslutade i juni 2002 att utveckla det ungdomspolitiska samarbetet i enlighet med kommissionens strategi: en öppen samordningsmetod skall tillämpas på prioriteringarna inom ungdomsområdets olika teman (deltagande, information, volontärarbete samt ökad förståelse för och ökade kunskaper om ungdomar, dvs. ungdomsforskning).

Enligt ministerrådets resolution från 2002 skall det ungdomspolitiska samarbetet utvecklas på ett flexibelt sätt som är anpassat till ungdomsområdet, med beaktande av medlemsstaternas behörighet och i enlighet med subsidiaritetsprincipen (2002/C 168/02). Den öppna samordningsmetoden är ett redskap som skapats för det politiska samarbetet utan att det anges i grundstadgan. Ministerrådet har antagit gemensamma mål för de prioriterade områdena. Medlemsländerna definierar sina åtgärder för att nå målen och för uppföljningen av dessa med hänsyn till landets särskilda situation och nationella prioriteringar. I Finland uppnås de gemensamma målen bl.a. genom utveckling av metoder för fostran till demokrati och system för information och rådgivning till ungdomar samt genom stöd till ungdomsforskning. Undervisningsministeriet har skickat ett cirkulär till kommunerna, de riksomfattande ungdomsorganisationerna och serviceorganisationerna för ungdomsarbete om att de skall beakta de gemensamma målen och de framlagda åtgärdsförslagen när de planerar och genomför lokala projekt. Den nationella rapporteringen om förverkligandet av målen sker steg för steg fram till utgången av 2008.

På EU-nivå har man börjat bereda ett initiativ till en europeisk pakt om ungdomsfrågor. Syftet med pakten är att rikta uppmärksamheten från Europas åldrande befolkning mot

frågor som är viktiga med tanke på de ungas liv, som sysselsättning, utbildning, sociala frågor och familjepolitik. Pakten om ungdomsfrågor är i första hand ett politiskt initiativ i syfte att göra de nuvarande åtgärderna ännu effektivare, inte att skapa nya strukturer eller program. Ministerrådet föreslog i februari 2005 att initiativet till en pakt om ungdomsfrågor skall ingå i genomförandet av Lissabonstrategin. Den 22 och 23 mars 2005 antog Europeiska rådet paktens om ungdomsfrågor som ett verktyg för att främja målen för Lissabonstrategin.

De nordiska länderna

I Sverige anger regeringen sina ungdomspolitiska mål i en proposition och i Norge i ett stortingsmeddelande. En svensk proposition innehåller ett förslag av regeringen till riksdagen, vanligen med konsekvenser för lagstiftningen, som parlamentet efter en utskottsbehandling godkänner eller förkastar. I Norge lämnar regeringen till riksdagen ett stortingsmeddelande, som inte innehåller lagstiftningsinitiativ. Målen i en svensk proposition är detaljerade. De gäller flera sektorer och uppföljning av i vilken mån de uppnås sker regelbundet. Målen i de norska stortingsmeddelandena är mer allmänna. Varken Sverige eller Norge har motsvarande speciallagstiftning om ungdomsarbete som Finland.

Den svenska ungdomspolitiska propositionen som publicerades under höstsessionen 2004 (2004/05:2) syftar förutom till att tydliggöra systemet, till att producera och förmedla information om de ungas levnadsvillkor samt åstadkomma större sektorövergripande insatser för att förverkliga målen. Både i Sverige och Norge svarar kommunerna självständigt för ungdomsarbetet på lokal nivå och får informationsstyrning samt understöd för sina utvecklingsprojekt.

Island har en lag om ungdomsarbete från 1970. I lagen föreskrivs om ansvarsfördelningen mellan stat och kommun samt om statsunderstöd för ungdomsverksamheten. En reform av lagen har varit aktuell i flera år eftersom den gällande lagen inte i sin nuvarande form ses motsvara den förändrade omvärlden.

I Danmark är ungdomsarbetet splittrat.

Ungdomspolitiken definieras och förverkligas på lokal nivå. Någon särskild lagstiftning som skulle motsvara lagen om ungdomsarbete finns inte, och regeringen har inte heller ställt upp några nationella ungdomspolitiska mål. Centralorganisationen för ungdomsorganisationerna DUF (Dansk ungdomsfællesråd) är en viktig nationell aktör. Ungdomspolitiska synpunkter ingår bl.a. i sociallagstiftningen och utbildningslagstiftningen och ungdomsorganisationer har getts tillfälle att yttra sig i lagberedningen.

Understöd till ungdomsorganisationer i Norden

I Sverige är statsbidragen till ungdomsorganisationer och ungdomsprojekt delegerade till Ungdomsstyrelsen, som är den myndighet som ansvarar för ungdomspolitiken inom utbildnings- och kulturdepartementets förvaltningsområde. Ungdomsorganisationerna stöds med tipsvinstmedel. Lokala ungdomsinitiativ stöds med medel ur den statliga Allmänna arvsfonden. I förordningen om statsbidrag till ungdomsorganisationer (2001:1060) föreskrivs att bidrag lämnas för att främja barns och ungdomars demokratiska fostran, jämställdhet mellan könen och jämlikhet mellan olika ungdomsgrupper samt för att ge barn och ungdomar en meningsfull fritid och engagera fler ungdomar i föreningslivet. Bidragen kan lämnas i form av strukturbidrag, utvecklingsbidrag, etableringsbidrag och särskilda bidrag. Bidrag får beroende på bidragsformen lämnas till organisationer som har minst 1 000—3 000 medlemmar i åldrarna 7—25 år som utgör minst 60 procent av det totala medlemstalet. För organisationer för särskilda grupper räcker 400 medlemmar.

I Norge understöder barn- och familjeministeriet barn- och ungdomsorganisationer med tipsvinstmedel. Understöden regleras i en förordning (FOR-2002-12-16 nr 1608). En bidragskommission tillsatt av ministeriet bereder och beslutar om bidragen inom ramen för de årliga anslag som ministeriet fastställt. Förordningen definierar bidragstagarna till de riksomfattande barn- och ungdomsorganisationerna (minst 1 000 medlemmar som inte har fyllt 26 år och som utgör minst 60 pro-

cent av hela medlemskåren), organisationer som bedriver barn- och ungdomsarbete (minst 1 000 medlemmar som inte har fyllt 26 år) samt små organisationer (minst 100 medlemmar som inte har fyllt 26 år).

I Danmark stöds ungdomsverksamhet med tipsvinstmedel, 12,67 procent av dessa anvisas utbildningsministeriet. Av denna andel går 63,9 procent till ungdomsorganisationer, 23,7 procent till bildningsorganisationer och 12,4 procent till undervisnings- och folkupplysningsorganisationer. DUF delar ut understöden för ungdomsorganisationer enligt regler som fastställts av en bidragskommission tillsatt av ministeriet. Allmänt understöd kan beviljas till riksorganisationer som har minst 700 medlemmar som inte har fyllt 30 år och minst 16 lokalföreningar. Verksamhetsbidrag kan beviljas organisationer som har 400 medlemmar och minst hälften av dem inte har fyllt 30 år. Organisationer som i fem års tid har fått ovan nämnda bidrag kan få ett särskilt utvecklingsstöd. Dessutom beviljas bidrag till nya initiativ.

I Island regleras statsbidragen för ungdomsverksamheten i landets lag om ungdomsarbete. Bidrag beviljas för utbildning för ungdomsarbetare och fritidsledare, lägerverksamhet och projekt i försökssyfte. Utbildnings-, forsknings- och kulturministeriet bestämmer de närmare bidragsgrunderna och fattar bidragsbesluten på förslag av statens ungdomskommitté. Statens ungdomskommitté har dessutom till uppgift att främja samarbete mellan föreningar, skolor och kommuner samt samla in information om ungdom. Ministeriet fastställer stadgarna för ungdomskommittén och utser dess ordförande. Förutom ordföranden har kommittén fyra medlemmar, varav tre utses av en samarbetsorganisation för ungdomsorganisationerna och en av kommunförbundet. Mandatperioden är två år.

1.3. Bedömning av nuläget

Horisontal ungdomspolitik

Syftet med lagen om ungdomsarbete är att förbättra de ungas levnadsvillkor och ge de unga förutsättningar för medborgarverksam-

het. I fråga om de ungdomspolitiska åtgärder som ansluter sig till de ungas levnadsvillkor har samordningen fungerat bra bara inom verkstadsverksamheten och i det förebyggande drogarbetet. Lagen har inte skapat en klar struktur för det sektorövergripande samarbetet i syfte att förbättra de ungas levnadsvillkor. Lagen om ungdomsarbete ger begränsade verktyg att ställa upp konkreta mål i syfte att förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor. Det är därför viktigt att stärka det sektorövergripande samarbetet.

Delegationen för ungdomsärenden har till uppgift att behandla och lämna utlåtanden om ungdomsarbetets del i ministeriets verksamhets- och ekonomiplaner. I praktiken har uppgiften inte fullgjorts på det sätt som avses i lagen.

Lokalt ungdomsarbete och ungdomspolitik

Ungdomsarbetet utgör en del av kommunens verksamhetsområde. Kommunerna kan självständigt besluta vilka tjänster inom ungdomsarbetet de erbjuder och hur tjänsterna och den därmed förknippade förvaltningen ordnas. I länsstyrelsernas utvärderingar av situationen inom bastjänsterna 2003 dras slutsatsen att alla kommuner inte har stött planeringen och utvecklingen av ungdomsväsendet i tillräcklig utsträckning. Även om bastjänsterna inom ungdomsarbetet inte är subjektiva rättigheter, skall de vara tillgängliga för alla unga. I sin berättelse för 2001 (B 16/2002 rd) har statsrevisorerna krävt att bastjänsterna inom ungdomsarbetet definieras.

Kommunernas ställning i fråga om självstyrelsen förbättrades i början av 1990-talet. Genom reformerna eftersträvades större hänsyn till lokala förhållanden i beslutsfattandet och bl.a. åtgärder för att främja kommuninvånarnas möjligheter till deltagande. Kommunerna fick i enlighet med självstyrelsen besluta om hur deras ungdomsarbete skulle ordnas.

En slutsats i utvärderingen av länsstyrelsernas bastjänster för 2003 var att Östra Finlands län och Lapplands län inte har kvar en enda ungdomsnämnd. Samtidigt föredras de ärenden som gäller ungdomsväsendet i nämnderna allt mer sällan av någon som är sakkunnig inom ungdomsarbete. I kommu-

nernas förtroendeorgan behandlas ungdoms- ärendena i huvudsak så att de kombineras med idrotts-, kultur-, fritids- och bildnings- nämndernas uppgifter. En rundfråga till tjänsteinnehavare inom ungdomsarbetet 2004 (Kuntien nuorisotyön näkymiä nyt ja tulevaisuudessa Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry ja Suomen Kuntaliitto) visar att ungdoms- arbetarna upplever att de får litet stöd för sitt arbete av den nämnd som ansvarar för ungdoms- ärendena.

Den riksomfattande verksamheten i de riksomfattande ungdomsorganisationerna och serviceorganisationerna för ungdomsarbete och i organisationer som bedriver ungdoms- arbete understöds årligen i förverkligandet av deras verksamhetsidé med allmänna under- stöd av budgetmedel. Kommunerna sörjer för organisationernas lokala verksamhetsbeting- elser. Den lokala organisationsverksamheten har dock försvagats under de senaste åren.

Konsekvenser av EU-medlemskapet

Finlands medlemskap i EU har haft konse- kvenser för ungdomsarbetsfältet och det ungdomspolitiska verksamhetsfältet. Finland blev medlem i EU samma år som den gällan- de lagen godkändes, dvs 1995. Sedan dess har Finland aktivt varit med och byggt upp unionens ungdomspolitiska samarbete och målsättning, bl.a. på områdena ungas delta- gande, ungdomsinformation, ungdomsforsk- ning samt volontärtjänst. Finland är i beslut som unionen fattar om ungdom politiskt bundet till flera mål som måste beaktas i den nationella lagstiftningen.

Unga som tillhör kulturminoriteter

I Finland bor över 100 000 invandrare och därtill tiotusentals före detta utländska med- borgare som har fått finskt medborgarskap. De största invandrargrupperna är ryssarna, esterna, svenskarna och somalierna. Invand- rarbefolkningen är i genomsnitt yngre än den största delen av befolkningen. Detta medför särskilda utmaningar för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken.

Finlands nationella kulturminoriteter är bl.a. romerna och ursprungsfolket samerna samt de finska turkbesläktade tatarerna, de

finska judarna och de s.k. gammelryssarna.

Tjänsterna och stödformerna inom ung- domsarbetet finns till för alla som hör till be- folkningen oberoende av medborgarskap el- ler etniskt ursprung. Unga som tillhör en mi- noritet kan ha en högre tröskel att använda ungdomsarbetets tjänster och stödformer än de unga som hör till den största delen av be- folkningen. En positiv särbehandling av kul- turminoriteter rimmar väl med jämlikhetsmå- let och likställighetsprincipen.

Sammanfattning

Lagen om ungdomsarbete är i många be- stämmelser föråldrad och bristfällig. Lagen svarar illa mot den horisontala ungdomspoli- tikens behov. De förändringar som skett i det finländska samhället och i de ungas uppväxt- och levnadsförhållanden sedan lagen om ungdomsarbete stiftades kräver att man rea- gerar i lagstiftningen om ungdomsarbete och ungdomspolitik. Också sektorns allmänna karaktär stöder en reform av lagen om ung- domsarbete. Förskjutningarna i omvärlden återspeglas kraftigt bland de unga och därför framhävs ungdomslagstiftningens aktualitet.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

Lagens syfte och utgångspunkter

Genom den föreslagna ungdomslagen revi- deras och preciseras ungdomsarbetets och ungdomspolitikens värdegrund och centrala begrepp samt de verktyg som skall användas för att fullfölja dem. Målsättningen är att ge de unga goda verksamhetsvillkor för aktivite- ter som sker på deras egen tid. Meningen är att främja de ungas verksamhet i deras egna grupper och organisationer och i ärenden som gäller dem i det kommunala beslutsfat- tandet. Genom detta stöds de unga i att ta an- svar för sin livsmiljö, bl.a. genom att rösta i val. Målet är att alla unga som bor i Finland oberoende av bostadsort skall få möjlighet till en meningsfull fritid genom mångsidiga hobbyaktiviteter, personlig utveckling, glädje och lust. Samtidigt skapas förutsättningar för en positiv utveckling av de ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

Lagens utgångspunkter bildar ungdomsarbets- och ungdomspolitikens värdegrund, där man beaktar dels de faktorer som påverkar de ungas livsmiljö, dels styr målen för arbetet bland unga.

De ungas utveckling sker i hemmet, skolan och på fritiden. Genom ungdomsarbetet påverkas i synnerhet de ungas användning av sin egen tid, bl.a. genom åtgärder för att främja de ungas hobbyaktiviteter. Ungdomsarbetet är fostrande arbete där yrkesmässighet och frivillighet förenas. Genom ungdomspolitiken påverkas de ungas uppväxt- och levnadsvillkor över sektorgränserna. På riks-, läns- och kommunnivå beaktas de unga som en särskild grupp i det samhälleliga beslutsfattandet. Man kan då på bästa möjliga sätt se till att varje ung person aktivt engagerar sig i samhället och i sinom tid i arbetslivet. Målets betydelse framhävs när de ungas andel av hela befolkningen minskar.

I den föreslagna ungdomslagen avses med unga personer som inte har fyllt 29 år. Varje grupp av aktörer kan inom åldersgränsen definiera sin egen målgrupp. Snäva definitioner på barn och unga är problematiska därför att definitionerna i lagstiftningen varierar kraftigt och ofta skiljer sig från de vanliga uppfattningarna om barndom och ungdom.

Ungdomspolitiskt utvecklingsprogram

I lagen föreslås ett ungdomspolitiskt utvecklingsprogram, som skall godkännas av statsrådet vart fjärde år. Undervisningsministeriet skall i samråd med andra ministerier svara för beredningen av programmet. Ministerierna svarar inom sina verksamhetsområden för fördelningen av resurser för utvecklingsprogrammet och för dess genomförande. För beredningen och uppföljningen av programmet tillsätts en tjänstemannagrupp. Genom utvecklingsprogrammet stöds även läns- och kommunernas ungdomspolitiska programarbete.

Sakkunnigorgan

Uppgifterna för stats delegation för ungdoms- och ungdomsämnen utökas med att den varje år skall lämna en utvärdering av utfallet av det ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet till

statsrådet. Till delegationens uppgifter hör också att lägga fram förslag till program och åtgärder som gäller unga samt att producera aktuell information om unga och deras levnadsförhållanden. Delegationens sammansättning föreslås bli ändrad så att ministeriernas representation slopas på grund av den roll ministerierna får i beredningen, genomförandet och uppföljningen av det ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet. De uppgifter delegationen har understryker dess ungdomspolitiska roll i statsförvaltningen.

De uppgifter som kommissionen för understöd till ungdomsorganisationer har preciseras och kommissionens roll som sakkunnig utvidgas utanför den egentliga fördelningen av statsunderstöd. Kommissionen skall göra framställningar till undervisningsministeriet om fördelningen av de resultatbaserade statsunderstöden för de riksomfattande ungdomsorganisationerna och de riksomfattande serviceorganisationerna för ungdomsarbete, ge utlåtande till undervisningsministeriet om understödsbehörigheten hos de riksomfattande ungdomsorganisationerna och serviceorganisationerna för ungdomsarbete och om de allmänna understöden för organisationer som bedriver ungdomsarbete, bedöma hur understödssystemet fungerar samt komma med utvecklingsförslag om detta.

Genomförande av det kommunala ungdomsarbetet

I ungdomslagen beskrivs det kommunala ungdomsarbets målinriktade tjänster. Dessa föreslås dock inte vara subjektiva rättigheter, utan varje kommun beslutar själv om hur tjänsterna genomförs. I kommunernas ungdomsarbete och ungdomspolitik betonas regionalt samarbete samt betydelsen av yrkesövergripande kompetens. I lagen föreskrivs om ungas deltagande och hörande av unga, dvs. personer som inte fyllt 29 år, i frågor som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik på lokal och regional nivå.

Någon återgång till lagstadgade ungdomsnämnder föreslås inte i lagen, även om de skulle framhålla ungdomsarbets ställning i kommunförvaltningen och utgöra en viktig kanal för de unga att engagera sig i det kommunala beslutsfattandet. I lagen föreslås

att de ungas deltagande stärks i det lokala och regionala ungdomsarbetet och i den lokala och regionala ungdomspolitikerna. De unga skall höras i behandlingen av ovan nämnda ärenden. De unga skall därtill höras i ärenden som berör dem i övrigt.

Kommunernas statsandel betalas alltså på basis av kalkyl enligt antalet i kommunen bosatta personer som inte har fyllt 29 år.

Allmänna understöd till organisationer

Det understödssystem som är avsett för riksomfattande ungdomsorganisationer och riksomfattande serviceorganisationer för ungdomsarbete föreslås i huvudsak stå kvar i sin nuvarande form. De riksomfattande ungdomsorganisationerna kan i fortsättningen allokera en del av sitt årsunderstöd till lokalföreningar som särskilda understöd begränsade till bestämda ändamål. Det hör dock till det kommunala ungdomsarbetet att stödja ungdomsföreningar och andra ungdomsgrupper, dvs. kommunerna ansvarar för allmänt organisationsunderstöd på lokalnivå.

Kriterierna för understödsbehörighet hos riksomfattande ungdomsorganisationer preciseras. Genom ändringen stärks de understödda organisationernas ungdomsarbetsmässiga karaktär. För den begränsade verksamheten blir det möjligt att försöka få årligt allmänt understöd i gruppen organisationer som bedriver ungdomsarbete.

I lagen bestäms om resultatbaserade statsunderstöd för organisationer som bedriver ungdomsarbete. Det är frågan om organisationer eller andra sammanslutningar vars ungdomsarbete till omfattningen motsvarar verksamheten i en riksomfattande ungdomsorganisation.

3. Propositionens konsekvenser

3.1. Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna ungdomslagen leder inte till extra kostnader varken för staten eller kommunerna, eftersom den finansiering som lagen förutsätter kan skötas med avkastningen av tippnings- och penninglotterispel inom anslagsramen för ungdomsarbete. Stödet för

ungdomsverkstäder och förebyggande arbete kring alkohol och narkotika kan skötas inom rambeslutet. Lagens syften har positiva konsekvenser när det gäller att förebygga utslagning av unga i samhället och arbetslivet och ger samtidigt på lång sikt betydande ekonomisk nytta för hela samhället.

3.2. Konsekvenser för myndigheterna

Lagen betonar betydelsen av yrkesövergripande samarbete på riks-, region- och lokalnivå. Det ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet innebär ett tätare samarbete mellan olika ministerier i beredningen och genomförandet av ungdomspolitikerna. Ministerierna bibehåller dock sin självständighet i genomförandet, eftersom resurserna för programmet tilldelas de enskilda ministerierna när verksamhets- och ekonomiplanerna och de årliga budgetförslagen görs upp.

3.3. Konsekvenser för miljön

Lagens konsekvenser för miljön hänför sig till de ungas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Sundare levnadsvanor uppnås bl.a. genom åtgärder inom det förebyggande alkohol- och drogarbetet, levnadsförhållandena påverkas med den övergripande ungdomspolitikerna, och trivseln genom utveckling av de ungas möjligheter till aktiviteter och påverkan. Samtidigt främjas växelverkan mellan generationer, liksom även natur- och miljöskyddet genom att man stöder miljöfostran och ungas aktiva medborgarskap, som också hör till temaområdet.

3.4. Samhälleliga konsekvenser

Lagens viktigaste samhälleliga konsekvenser hänför sig till de unga generationernas utveckling till samhällsmedvetna och samhällskunniga medborgare samt till förbättrade uppväxt- och levnadsvillkor för de unga.

Lagens utgångspunkter likställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald betonar ett rättvist och tillräckligt stöd för aktiviteter bland unga som hör till olika folkgrupper. De unga i invandrargrupper och nationella etniska grupper får i och med lagen en förbättrad ställning.

Möjligheten att vid behov göra ungdomsverkstäderna till en del av kommunernas system för ungdomstjänster hänför sig till målet i statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram att göra verkstadsverksamheten permanent i syfte att undanröja ungdomsarbetslösheten och motivera de unga till utbildning och arbete.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Reformen av lagen om ungdomsarbete har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet. Arbetet har skett i samråd med företrädare för Finlands Kommunförbund rf, Finlands Ungdomssamarbete Allians rf, Ungdomsforskningsnätverket samt delegationen för ungdomsärenden och kommissionen för understöd till ungdomsorganisationerna.

Reformen av lagen om ungdomsarbete startade hösten 2003 på basis av en skrivning i statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram. På statsrådets webbforum för medborgardebatt, www.dinasikt.fi, fördes en omfattande medborgardiskussion om värderingarna i lagen om ungdomsarbete. I diskussionen gjordes över 200 inlägg. Preliminära diskussioner om bastjänsterna inom ungdomsarbetet hade redan tidigare förts på de ungas nät-demokrativerktyg www.valtikka.fi, som sköts av Finlands Ungdomssamarbete Allians rf.

År 2004 ordnades en omfattande samrådsomgång, bl.a. med 14 regionala möten som länsstyrelserna ordnade för kommunerna och de regionala och lokala ungdomsorganisationerna och andra organisationer som bedriver ungdomsarbete. Utkastet till ungdomslag togs upp på Finlands Ungdomssamarbete Allians rf:s ungdomsarbetsdagar med över 1 000 deltagande ungdomsarbetare och organisationsrepresentanter från olika håll i landet samt på flera möten för ungdomsorganisationerna. Direktörerna för ungdomsväsendet i de tio största städerna har hörts i ärendet. Lagutkastet har behandlats på de riksfattande verkstadsdagarna och på ungdoms-

evenemang inom kyrkan och församlingarna samt tre gånger på länens rådplägningsdagar för ungdomsväsendet. Diskussion har förts även i tidningen Nuorisotyö.

Lagutkastet har behandlats separat med företrädare för miljöorganisationer och för invandare och etniska minoriteter och med ungdomsforskare. Att jämställdheten mellan könen blivit beaktad har säkrats genom att den tjänsteman på undervisningsministeriets kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelning som ansvarar för jämställdhetsärenden har deltagit i beredningsarbetet.

Undervisningsministeriets två sakkunnigorgan delegationen för ungdomsärenden och kommissionen för understöd till ungdomsorganisationer har deltagit i beredningen av lagen i alla olika skeden. I praktiken har kommissionen för understöd till ungdomsorganisationer svarat för beredningen av revideringen av grunderna för understöd till ungdomsorganisationerna. Kommissionen har bl.a. hört de politiska ungdoms- och studerandeorganisationerna om användningen av olika mått på valframgång som ett resultat-kriterium i fördelningen av statsunderstöd.

Utkastet till ungdomslag inklusive motiveringar till de enskilda paragraferna togs upp till öppen behandling i november 2004 på ovan nämnda forum för medborgardebatt samtidigt som remissbehandlingen startade.

En sammanfattning av remissvaren och promemoriorna i samband med beredningen av propositionen har sammanställts vid undervisningsministeriet.

4.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Lagutkastet sändes på remiss till 23 instanser. Remissyttranden lämnades av Finlands Kommunförbund rf, Finlands Ungdomssamarbete Allians rf (utgående från medlemsorganisationernas yttranden), Finlands evangelisk-lutherska kyrka, Ortodoxa kyrkostyrelsen i Finland, Sametinget, Delegationen för romska ärenden, Ungdomsforsknings-sällskapet rf, Valtakunnallinen työpajajyhdistys ry, Suomen Nuorisokeskukset ry, Centralförbundet för Barnskydd rf, delegationen för ungdomsärenden, kommissionen för understöd till ungdomsorganisationerna, länssty-

relserna, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet och statsrådets kansli. Lagutkastet har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

Remissinstanserna ställde sig i regel positivt till lagutkastet. Detta berodde åtminstone delvis på den omfattande och öppna samrådsomgången, vars resultat kunde beaktas i beredningen av det utkast som sändes på remiss. Ändringsförslagen som gavs i remissyttrandena har beaktats i mån av möjlighet.

De förslag som inte har beaktats gällde främst vilka kompetenskrav som skall ställas på ungdomsarbetare, inrättandet av en utvecklingscentral för ungdomsarbetet, åldersdefinitionen på ungdom samt ett återinförande av ungdomsnämnderna i kommunerna.

Bestämmelser om kompetenskrav i lagen konstaterades vara problematiskt av flera orsaker. Kommunernas uppgifter i ungdomsarbetet fördelar sig från förvaltningsuppgifter till olika slag av uppgifter för handledare i huvudsyssla och som deltids- och timanställda. Den kalkylbaserade statsandelen för de medel som kommunerna använder till ungdomsarbete är ungefär fyra procent. Det före-

slås inte i ungdomslagen att tjänsterna inom ungdomsarbetet skall vara subjektiva rättigheter. På grund av dessa faktorer är det mest funktionellt att kommunen som arbetsgivare självständigt bestämmer kompetenskraven för ungdomsarbetare.

I stället för särskilda utvecklingscentraler för ungdomsarbetet är det motiverat att stärka det strategiska greppet på alla nivåer inom förvaltningen. Det föreslagna ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet tjänar detta syfte.

I synnerhet på kommunalt håll kritiserades åldersdefinitionen i lagutkastet, eftersom kommunernas ungdomsarbete i praktiken vänder sig mot en avsevärt mera avgränsad åldersgrupp. Som nedre åldersgräns föreslogs bl.a. 7 år, men särskilt de riksomfattande barnorganisationerna motsatte sig detta.

Ett återinförande av ungdomsnämnderna föreslogs främst i ställningstaganden under samrådsfasen och i Finlands Ungdomssamarbete Allians rf:s yttrande. Enligt nuvarande förvaltningskultur vill man inte ha lagstadgade nämnder i kommunerna. Däremot föreslås att det i ungdomslagen föreskrivs om de ungas rätt att delta och skyldigheten att höra de unga.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Ungdomslag

1 §. Syfte. Ett aktivt medborgarskap berör hela åldersgruppen. De ungas medborgarverksamhet är ett led i det aktiva medborgarskapet. Ett aktivt medborgarskap är aktiviteter, deltagande, lek och glädje. Det är delaktighet i en gemenskap. Det kan vara val av livsstil samt olika slag av samhällsaktivism. Med medborgarskap avses här ett formellt finskt medborgarskap och ett EU-medborgarskap, mer generellt delaktighet i olika gemenskaper samt engagemang och målinriktad verksamhet, ytterst ett världsmedborgarskap.

Att stärka den sociala identiteten är målinriktad verksamhet som koncentrerar sig på unga i grupper som löper risk att marginaliseras. Stärkningen av den sociala identiteten ersätter begreppen alienering och förebyggande av alienering. Att stärka den sociala identiteten stämplar inte begreppsmässigt såsom förebygga alienering, utan det är frågan om en process där man successivt förbättrar de ungas livssituation och förmåga att hantera vardagen. Syftet med åtgärderna för att stärka den sociala identiteten är att engagera den unga att bli en aktiv medborgare i samhällelig verksamhet.

De ungas uppväxtvillkor binder lagens syfte till ungdomsfostran, som skall förstås som en del av fostringssystemet vid sidan av hemmet och skolan. De ungas levnadsvillkor hänför sig till en generationsgranskning av de ungas samhällsställning som åldersgrupp. Detta bedöms bland annat med hjälp av indikatorer på de ungas levnadsvillkor och med ungdomsbarometrarna.

I värdegrunden noteras utgångspunkterna för ungdomsarbetet och ungdomspolitik. Ungdomsarbetet är samhälleligt. Med solidaritet avses internationell och nationell solidaritet. Genom jämlikhet betonas beaktandet av kulturminoriteter och andra särskilda grupper och minoritetsgrupper i ungdomsarbetet och -politiken. Jämlikheten omfattar jämlikhet mellan generationer, mellan kön och mellan regioner. Kulturell mångfald och internatio-

nalism betyder fostran i internationalism, åtgärder för att främja tolerans samt stöd för unga som hör till en kulturminoritet och för deras gemenskaper. Sunda levnadsvanor omfattar inte bara alkohol- och drogkunskap, utan även idrott och motion, hälsosam föda och psykiskt välmående. Respekten för miljön och livet omfattar miljöfostran, omsorg om livsmiljön samt hänsyn till djurens rättigheter.

2 §. Definitioner. Med unga avses i lagen personer som inte har fyllt 29 år. Åldersgränsen behövs i synnerhet vid bestämning av understödsbehörigheten för riksomfattande ungdomsorganisationer. Den breda åldersdefinitionen gör det möjligt för olika instanser att inrikta verksamhetens tyngdpunkt flexibelt.

Ungdomsarbete och ungdomspolitik definieras för sig. Därför föreslås att lagen skall heta ungdomslag. Ungdomsarbetet inriktas i huvudsak på de ungas användning av sin egen tid. Detta utestänger hemmet och skolan som huvudsakliga verksamhetsområden, trots att familjepolitiken och undervisningsväsendet är viktiga som samarbetsområden. Ungdomsarbetet omfattar utöver åtgärder för att stärka ett aktivt medborgarskap och den sociala identiteten, även stöd för de ungas utveckling och självständighetsprocess samt växelverkan mellan generationer. De ungas självständighetsprocess gäller det egna livet, identitetsutvecklingen, uppkomsten av egna åsikter och den samhälleliga initiativförmågan. Växelverkan mellan generationer är umgänge som bör värdesättas. Den avser en ledarstruktur med vuxna i barn- och ungdomsarbetet samt ett allmänt överförande av kulturarvet från en generation till en annan.

3 §. Utveckling och samarbete. Undervisningsministeriet svarar för utvecklingen av ungdomsarbetet och -politiken i samråd med olika organisationer inom området.

Vid sidan av ungdomslagen innehåller länsstyrelselagen bestämmelser om undervisningsministeriets och länsstyrelsernas uppgifter och om förhållandet mellan dessa myndigheter. Länsstyrelserna kan tillsätta ett eller flera regionala ungdomsråd som sakkunnigorgan för ungdomsarbetet och ung-

domspolitiken. Undervisningsministeriets regionstrategi anger linjerna för det regionala utvecklingsarbetet inom ungdomsväsendet.

4 §. Ungdomspolitiskt utvecklingsprogram. Ett ungdomspolitiskt utvecklingsprogram, som skall godkännas genom beslut av statsrådet, görs upp vart fjärde år. Programmet skall inte uppta någon finansieringsplan, utan de ministerier som deltagit i beredningen av programmet svarar för genomförandet i ekonomi- och verksamhetsplanerna samt budgetarna för respektive verksamhetsområde. Tjänstemannagruppen som bereder ärendet följer upp genomförandet av programmet. Detta utvecklingsprogram samt det regionala och lokala ungdomspolitiska programarbetet stöder varandra.

5 §. Statens delegation för ungdomsärenden. I anslutning till undervisningsministeriet finns som sakkunnigorgan inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken statens delegation för ungdomsärenden. Dess viktigaste uppgift är att årligen för statsrådet utvärdera det ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet. Delegationen ger sitt utlåtande om de ärenden som skall tas med i utvecklingsprogrammet, vilket betonar utvärderingsrollens betydelse och oberoende i uppgiften. I övrigt motsvarar delegationens uppgifter den etablerade verksamheten. Delegationen tar för verksamhetsområdet fram information om de ungas levnadsvillkor med hjälp av olika undersökningar samt regelbundet uppdaterade statistikdatabaser som beskriver de ungas levnadsförhållanden. Delegationen bereder också förslag till program, åtgärder och initiativ som gäller unga,

Sakkunskap om de ungas uppväxt- och levnadsvillkor skall vara företrädd i delegationen. Majoriteten av medlemmarna i delegationen skall vara personer som har föreslagits av de riksomfattande ungdomsorganisationerna och de organisationer som bedriver ungdomsarbete. Ministerierna är inte representerade i delegationen eftersom det är meningen att myndighetsrepresentationen skall samlas i den arbetsgrupp som bereder det ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet.

6 §. Utvärderings- och understödskommisionen. Kommissionen skall till undervisningsministeriet bereda framställningar om fördelningen av de resultatbaserade statsun-

derstöden för ungdomsorganisationer och serviceorganisationer för ungdomsarbete. Kommissionens uppgift är alltjämt att ge utlåtanden om dessa organisationers understödsbehörighet. Den skall också ge utlåtande om det förslag till fördelning av allmänna understöd till organisationer som bedriver ungdomsarbete, vilket bereds vid undervisningsministeriet. Även om statsrådet till medlemmar av kommissionen, efter att ha hört de riksomfattande ungdomsorganisationerna, kallar personer som är förtagna med ungdomsverksamhet, är kommissionens roll i förhållande till organisationer som bedriver ungdomsarbete avgränsad till att lämna utlåtanden. Utlåtandena bör dock vara så styrande som möjligt. Undervisningsministeriet kan av kommissionen begära utvärderingar av verksamheten i de organisationer som understöds.

7 §. Utveckling och genomförande av ungdomsarbetet och ungdomspolitiken. De centrala tjänsterna i ungdomsarbetet i kommunerna är inte subjektiva rättigheter, men ett väl skött kommunalt ungdomsarbete består av dessa tjänster. I ungdomsarbetet är yrkeskompetens och frivilligt arbete centralt. I enlighet med den kommunala självstyrelsen beslutar alla kommuner om sitt ungdomsarbete och sin ungdomspolitik. För de små kommunernas del kan tjänsterna förutsätta samarbete mellan kommuner, t.ex. inom ekonomiska regioner, för att de ska kunna ordnas. I ungdomspolitiken framhävs ett yrkesövergripande samarbete mellan kommunens undervisnings-, social-, idrotts och kulturväsende samt de statliga myndigheterna i kommunen.

8 §. Ungas deltagande och hörande av unga. De ungas deltagande i beredning som gäller kommunens ungdomsarbete och ungdomspolitik samt hörandet av unga i ärenden som gäller dem kan ske på många sätt. Forumet kan vara ungdomsnämnden eller andra nämnder som behandlar ungdomsärenden, ungdomsfullmäktige och andra motsvarande påverkargrupper, nätbaserade samrådssystem samt system som byggs upp i grundskolorna för fostran till demokrati och för påverkan. Ungas deltagande och hörande av unga avser enligt åldersdefinitionen i ungdomslagen även barn.

9 §. Statsandel till kommuner. Bestämmel-

ser om statsandelar för kommunernas ungdomsarbete ingår i finansieringslagen för undervisnings- och kulturverksamhet.

10 §. Statsunderstöd för ungdomsorganisationer och serviceorganisationer för ungdomsarbete. De allmänna understöden till de riksomfattande ungdomsorganisationerna och de riksomfattande serviceorganisationerna för ungdomsarbete beviljas på basis av resultat efter en inbördes bedömning. I jämförelsen av sökandena grundar sig bedömningen av den faktiska och den planerade verksamheten på gemensamma resultatgrunder, vilka är kvalitet, omfattning och lönsamhet. Alla organisationers resultat bedöms i relation till hur organisationens verksamhetsidé förverkligats.

Enligt förslaget skall organisationsindelningen inte bli officiell, utan fungera som ett hjälpmedel i beredningen vid undervisningsministeriet. Centralorganisationerna kan på ansökan av lokalföreningarna anvisa dessa statsunderstöd för begränsade ändamål i form av särskilda understöd. Centralorganisationerna beviljar statsunderstöden till sina distriktsorganisationer enligt den av undervisningsministeriet fastställda understödsstadgan.

I understödsbehörigheten för de riksomfattande ungdomsorganisationerna föreslås begränsningar. Organisationer vars huvudsakliga uppgift är att främja studier inom ett enda utbildnings- eller studieområde eller motsvarande område beviljas inte statsunderstöd. Ungdomsorganisationer som i huvudsak främjar facklig organisering beviljas inte heller allmänt understöd. Av de nuvarande understödsbehöriga organisationerna är följande sådana: Förbundet för Ingenjörstuderande rf, STTK-Studerande rf och Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry

11 §. Statsunderstöd för organisationer som bedriver ungdomsarbete. Vid beviljande av allmänna understöd för ungdomsverksamhet i organisationer som bedriver ungdomsarbete iakttas samma resultatbaserade princip som tillämpas i fördelningen av statsunderstödet för ungdomsorganisationer och serviceorganisationer för ungdomsarbete.

12 §. Statsunderstöd för riksomfattande ungdomscentraler. Centralerna beviljas såväl verksamhetsunderstöd som investeringsun-

derstöd. Centralerna förverkligar i sin verksamhet ungdomslagets syfte och utgångspunkter.

13 §. Övriga statsunderstöd. Finansieringen för ungdomsforskning gäller ungdomsforskning kring ungdomsarbete och ungdomspolitik. Ungdomsforskningssällskapet och Ungdomsforskningsnätverket inom detta bildar en fungerande helhet för ungdomsforskningens organisering. Med hjälp av ungdomsforskningen bevakas de ungas välfärd, attityder och ställning.

Stöd för ungdomslokaler avser främst grundlig renovering och utrustning i fråga om kommunernas eller andra organisationers ungdomslokaler.

Verksamhet för att utveckla ungdomsarbetet motsvarar de anslag som tagits in i statsbudgeten för utveckling av verkstadsverksamheten för unga, förebyggande arbete kring alkohol och narkotika, eftermiddagsverksamhet för skolelever, nätmedier samt information och rådgivning för unga samt programmen Avartti - vi unga gör det! och Ung kultur samt andra aktuella utvecklingsprojekt inom ungdomsarbetet. Utvecklingsmedlen är ett väsentligt verktyg för det strategiska ungdomsarbetet.

14 §. Statsbidragsmyndighet. Länsstyrelserna och deras ungdomsväsen är undervisningsministeriets regionförvaltningsmyndighet i ärenden som gäller ungdomslagen.

15 §. Finansieringen av statsandelar och statsunderstöd. Statsandelarna och statsunderstöden betalas i främsta hand med vinstmedel av tippnings- och penninglotterispel. Ungdomsverkstäderna och det förebyggande arbetet kring alkohol och narkotika finansieras med ordinära budgetmedel.

16 §. Tillämpning av statsunderstödslagen. Bestämmelsen gäller tillämpningen av statsunderstödslagen på understöd enligt 10—13 § i den föreslagna lagen.

17 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006, för ungdomsorganisationernas del dock först den 1 januari 2007, eftersom den nya ungdomslagen måste beaktas i planeringen av organisationernas verksamhet.

18 §. Övergångsbestämmelser. Den gällande mandatperioden för delegationen för ungdomsärenden och kommissionen för under-

stöd till ungdomsorganisationer löper ut den 31 augusti 2007. Understödsbehörigheten för de riksomfattande ungdomsorganisationerna och serviceorganisationerna för ungdomsarbete samt ungdomscentralerna bedöms om den nya lagstiftningen så kräver.

1.2. Lag om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

1 §. Tillämpningsområde. I 1 mom. 9 punkten föreslås en teknisk ändring så att lagen om ungdomsarbete ändras till ungdomslagen.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om de frågor som hänför sig till 4—6 och 10—12 § i ungdomslagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

I förordningen med stöd av ungdomslagen ändras definitionen på riksomfattande ungdomsorganisationer, bl.a. i fråga om medlemsantalen. Det nuvarande kravet på 3 000 personmedlemmar är högt. Det är ändamåls-

enligt att övergå till den nordiska praxisen, vilket i Finland innebär ca 1 000 personmedlemmar. Dessutom överförs definitionen på understödsbehörighet för distriktsorganisationer till förfarandet för fastställande av en understödsstadga. I fråga om en sådan språklig eller annan minoritets verksamhet som skall ses som representativ inom sin verksamhetssektor samt svenskspråkig verksamhet är det även i fortsättningen möjligt att avvika från grunderna för godkännande.

3. Ikraftträdande

Ungdomslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006, för organisationsunderstödens del dock först den 1 januari 2007. Genom denna lag upphävs lagen av den 24 februari 1995 om ungdomsarbete (235/1995) jämte ändringar.

Lagen om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Ungdomslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess, främja ett aktivt medborgarskap hos de unga och stärka deras sociala identitet samt förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

Syftet skall uppnås med utgångspunkt i gemenskap, solidaritet, likställdhet och jämlikhet, kulturell mångfald och internationa-
lism, sunda levnadsvanor samt respekt för miljön och livet.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *unga* personer som inte har fyllt 29 år,
- 2) *aktivt medborgarskap* ungas målinriktade verksamhet i medborgarsamhället,
- 3) *stärkning av ungas sociala identitet* till unga riktade åtgärder för att förbättra deras livskunskap och för att förhindra utslagning,
- 4) *ungdomsarbete* åtgärder för att främja ett aktivt medborgarskap i fråga om de ungas användning av sin egen tid, stärka de ungas sociala identitet, stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess samt växelverkan mellan generationer,
- 5) *ungdomspolitik* åtgärder för att förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor,
- 6) *riksomfattande ungdomsorganisation* en registrerad organisation som förverkligar

denna lags syfte och utgångspunkter och vars verksamhetsområde är hela landet,

7) *riksomfattande serviceorganisation för ungdomsarbete* en registrerad organisation vars verksamhet har som främsta syfte att producera tjänster för den allmänna utvecklingen av ungdomsarbetet,

8) *organisation som bedriver ungdomsarbete* en registrerad organisation eller annan sammanslutning vars verksamhet åtminstone till en del består av ungdomsarbete och vars ungdomsarbete till omfattningen kan jämföras med verksamheten i en riksomfattande ungdomsorganisation.

2 kap.

Statens ungdomsarbete och ungdomspolitik

3 §

Utveckling och samarbete

Undervisningsministeriet ansvarar för den allmänna utvecklingen av ungdomsarbetet och ungdomspolitiken.

Länsstyrelserna är statens regionförvaltningsmyndigheter i ärenden som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik. Undervisningsministeriet godkänner resultatmålen för länets ungdomsväsen tillsammans med länsstyrelsen.

Undervisningsministeriet ansvarar på riksnivå och länsstyrelserna på regionnivå för samordningen av ungdomspolitiken.

4 §

Ungdomspolitiskt utvecklingsprogram

Statsrådet godkänner vart fjärde år ett ung-

domspolitiskt utvecklingsprogram. I programmet anges de riksomfattande målen för ungdomspolitiken och riktlinjerna för länens och kommunernas ungdomspolitiska programarbete. Utvecklingsprogrammet revideras vid behov.

Utvecklingsprogrammet bereds vid undervisningsministeriet i samråd med andra behöriga ministerier. I beredningen skall centrala instanser inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken höras.

Närmare bestämmelser om utvecklingsprogrammet utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Statens delegation för ungdomsärenden

Sakkunnigorgan i ungdomsarbetet och ungdomspolitiken är statens delegation för ungdomsärenden, som tillsätts av statsrådet. Delegationen finns i anslutning till undervisningsministeriet. Delegationen kan ha sektioner för beredningen av ärenden.

Delegationen skall

1) till undervisningsministeriet ge utlåtanden om de ärenden som skall tas med i det ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet och årligen utvärdera utfallet av programmet,

2) lägga fram förslag till program och åtgärder som gäller unga,

3) producera aktuell information om unga och deras levnadsförhållanden.

Närmare bestämmelser om delegationen utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Utvärderings- och understödskommissionen

Undervisningsministeriets sakkunnigorgan i ärenden som gäller understöd till de riksomfattande ungdomsorganisationerna och de riksomfattande serviceorganisationerna för ungdomsarbete är utvärderings- och understödskommissionen, som tillsätts av statsrådet. Kommissionen kan inom sig tillsätta sektioner för beredningen av ärenden.

Kommissionen skall

1) årligen göra framställningar till undervisningsministeriet om fördelningen av statsunderstöden för de riksomfattande ungdomsorganisationerna och de riksomfattande serviceorganisationerna för ungdomsarbete,

2) årligen utifrån ansökningar ge ett utlåtande till undervisningsministeriet om understödsbehörigheten hos riksomfattande ungdomsorganisationer och riksomfattande serviceorganisationer för ungdomsarbete,

3) årligen ge ett utlåtande till undervisningsministeriet om fördelningen av statsunderstöd för organisationer som bedriver ungdomsarbete,

4) på begäran av undervisningsministeriet utvärdera verksamheten i de organisationer som understöds.

Närmare bestämmelser om kommissionen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

Kommunernas ungdomsarbete och ungdomspolitik

7 §

Utveckling och genomförande av ungdomsarbetet och ungdomspolitiken

Ungdomsarbete och ungdomspolitik ingår i kommunernas uppgifter. Kommunerna, ungdomsföreningarna och andra organisationer som bedriver ungdomsarbete ansvarar för genomförandet av ungdomsarbetet. Tjänster inom ungdomsarbetet kan även produceras regionalt i samarbete mellan kommuner.

Kommunernas ungdomsarbete och ungdomspolitik omfattar fostrande handledning av unga, verksamhetslokaler, möjligheter till fritidssysselsättning, informations- och rådgivningstjänster för unga, stöd för ungdomsföreningar och andra ungdomsgrupper, idrottsinriktad, kulturell, internationell och mångkulturell ungdomsverksamhet, miljöfostran för unga och vid behov tjänster som gäller ungdomsverkstäder eller andra verksamhetsformer som är lämpade för de lokala förhållandena och behoven.

Ungdomsarbetet och ungdomspolitiken drivs genom yrkesövergripande samarbete

med de lokala myndigheterna samt i samråd med de unga, ungdomsföreningarna och andra organisationer som bedriver ungdomsarbete.

8 §

Ungas deltagande och hörande av unga

De unga skall ges möjlighet att delta i behandlingen av ärenden som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik på lokal och regional nivå. De unga skall därtill höras i ärenden som berör dem.

4 kap.

Statsfinansiering

9 §

Statsandel till kommuner

Kommunerna beviljas statsandel för driftskostnader enligt denna lag så som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998). Statsandelen skall användas för verksamhet som avses i 7 §.

10 §

Statsunderstöd för ungdomsorganisationer och serviceorganisationer för ungdomsarbete

I statsbudgeten kan årligen tas in anslag för allmänt understöd till riksomfattande ungdomsorganisationer och riksomfattande serviceorganisationer för ungdomsarbete. De riksomfattande ungdomsorganisationerna kan anvisa erhållet understöd till verksamhet i deras registrerade distriktsorganisationer. De riksomfattande ungdomsorganisationerna kan också anvisa sina lokalföreningar specialunderstöd för begränsade ändamål. Allmänt understöd beviljas inte ungdomsorganisationer vars huvudsakliga uppgift är att främja studier inom ett enda utbildnings- eller studieområde eller motsvarande område. Ungdomsorganisationer som i huvudsak främjar facklig

organisering beviljas inte heller allmänt understöd.

Organisationer i fråga om vars verksamhet eller rätt till understöd föreskrivs särskilt eller för vars statsunderstöd statsbudgeten upp- tar ett särskilt anslag, beviljas inte allmänt understöd med stöd av denna lag.

Understöden till de riksomfattande ungdomsorganisationerna och deras distriktsorganisationer beviljas utgående från resultat. Resultatkriterier är verksamhetens kvalitet, omfattning och lönsamhet. När understöd beviljas beaktas dessutom verksamhetens aktuella samhälleliga betydelse samt behovet av understöd.

Utgifter för affärsverksamhet betraktas inte som godtagbara verksamhetsutgifter.

Undervisningsministeriet godkänner de organisationer som beviljas understöd med stöd av denna paragraf.

Närmare bestämmelser om resultatkriterier, godtagbara verksamhetsutgifter och förfarandet för godkännande av organisationer som får understöd och annat stödjande kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Statsunderstöd för organisationer som bedriver ungdomsarbete

I statsbudgeten kan årligen tas in ett anslag för allmänna understöd till organisationer som bedriver ungdomsarbete. I fråga om beviljande av understöd iakttas 10 § 2 och 3 mom.

Närmare bestämmelser om understödskriterierna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Statsunderstöd för riksomfattande ungdomscentraler

I statsbudgeten kan årligen tas in ett anslag för verksamhet i riksomfattande ungdomscentraler och för byggande av riksomfattande ungdomscentraler. Verksamhetsunderstöden beviljas i huvudsak utgående från resultatet med hänsyn till användningen för ungdom samt ungdomscentralernas verksamhetsidé.

Centraler som inleder sin verksamhet kan dock beviljas understöd enligt uppskattning.

Centralerna skall förverkliga denna lags syfte och utgångspunkter och vara allmännyttiga. Ett eventuellt överskott i centralerna skall användas för utveckling av centralen och dess tjänster. Undervisningsministeriet godkänner på ansökan de centraler som beviljas understöd med stöd av denna lag.

Närmare bestämmelser om grunderna för godkännande av de centraler som skall få understöd och om ordnandet av centralernas verksamhet och ekonomi kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Övriga statsunderstöd

I statsbudgeten kan årligen tas in ett anslag för forskning som hänför sig till ungdomsarbete och ungdomspolitik samt för internationellt ungdomssamarbete och för byggande, grundläggande renovering och utrustning av lokaler för ungdom samt verksamhet för att utveckla ungdomsarbetet.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

14 §

Statsbidragsmyndighet

Undervisningsministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden som avses i denna lag.

Undervisningsministeriet kan anvisa anslag som tagits in i budgeten till länsstyrelserna för beviljande av understöd.

15 §

Finansieringen av statsandelar och statsunderstöd

De statsandelar och statsunderstöd som av-

ses i denna lag betalas i främsta hand med vinstmedel av tippnings- och penninglotterispel.

16 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

På statsunderstöd som avses i 10—13 § tillämpas i övrigt statsunderstödslagen (688/2001).

6 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 . Lagens 10 och 11 § träder dock i kraft den 200 .

Genom denna lag upphävs lagen av den 24 februari 1995 om ungdomsarbete (235/1995) jämte ändringar. Den upphävda lagens 8 § tillämpas dock till utgången av 2006.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

18 §

Övergångsbestämmelser

Den delegation för ungdomsärenden och den kommission för understöd till ungdomsorganisationer som tillsatts före denna lags ikraftträdande fortsätter sin verksamhet till utgången av mandatperioden.

De ungdomsorganisationer och serviceorganisationer för ungdomsarbete som före denna lags ikraftträdande har godkänts som understödstagare är behöriga för statsunderstöd till utgången av 2006, om inte undervisningsministeriet före det ändrar sitt beslut i frågan särskilt eller upphäver det.

Riksomfattande ungdomscentraler som före denna lags ikraftträdande har godkänts som understödstagare är behöriga för statsunderstöd även efter ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 1 § 1 mom. 9 punkten som följer:

1 §

Tillämpningsområde

driftskostnader och anläggningsprojekt samt om annan finansiering för sådan verksamhet om vilken bestäms i

I denna lag bestäms om statsandel och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar eller stiftelser eller statens affärsverk för

 9) ungdomslagen (/),

 Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 8 april 2005

Republikens President**TARJA HALONEN**Kulturminister *Tanja Karpela*

*Bilaga
Parallelltexter*

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 1 § 9 punkten som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om statsandel och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar eller stiftelser eller statens affärsverk för driftskostnader och anläggningsprojekt samt om annan finansiering för sådan verksamhet om vilken bestäms i

9) lagen om ungdomsarbete (235/1995),

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om statsandel och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar eller stiftelser eller statens affärsverk för driftskostnader och anläggningsprojekt samt om annan finansiering för sådan verksamhet om vilken bestäms i

9) *ungdomslagen* (/),

Denna lag träder i kraft den 200 .